

DEMOGRÁFIAI KIHÍVÁSOK, GAZDASÁGI KÖVETKEZMÉNYEK

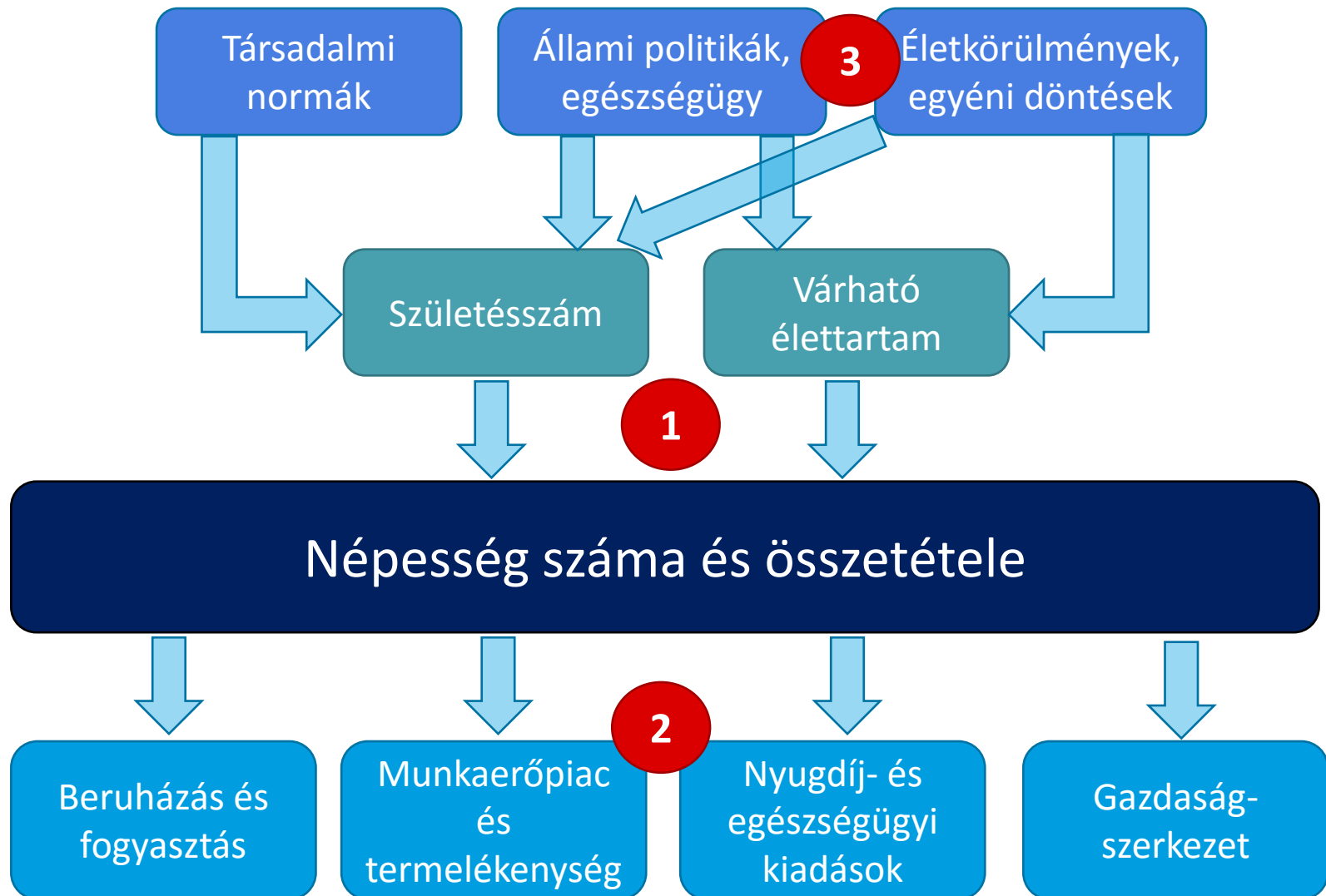
Demográfiai helyzetkép

- Termékenység és várható élettartam
- Regionális különbségek
- Magyar demográfiai folyamatok

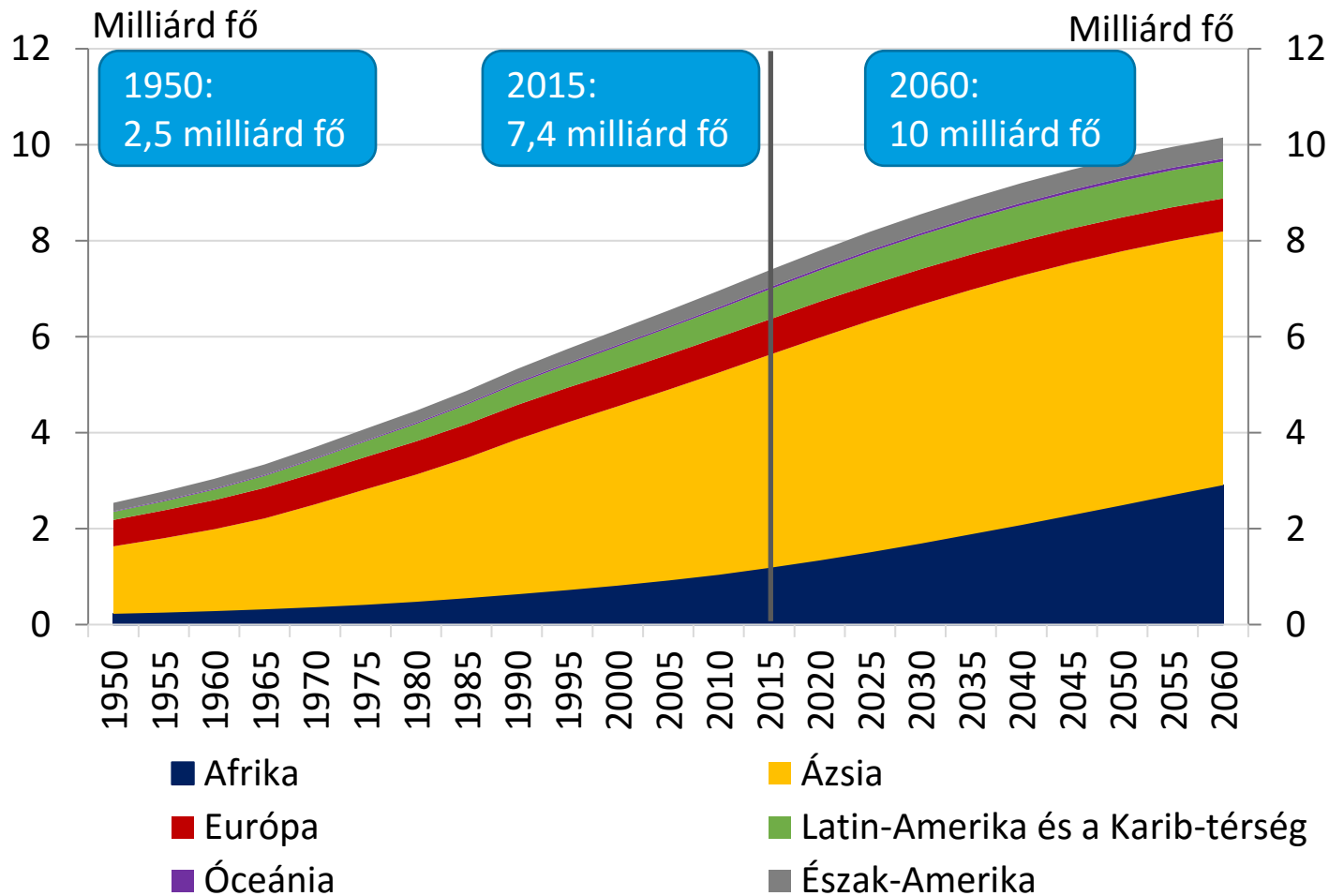
A demográfiai változások következményei

Családbarát intézkedések jelene és jövője

A DEMOGRÁFIAI FOLYAMATOK HATÁSAI ÁTSZÖVIK A GAZDASÁGOT

GLOBÁLISAN ÉS LOKÁLISAN IS MEGHATÁROZÓ ERŐ A NÉPESSÉG SZÁMÁNAK ALAKULÁSA

A NÉPESSÉG LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA 1950 ÉS 2060 KÖZÖTT
A VILÁG EGYES FÖLDRÉSZEIN (MILLIÁRD FŐ)

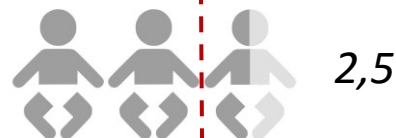
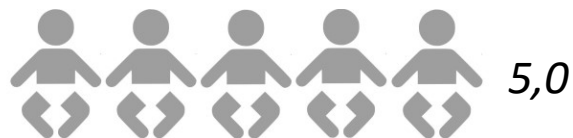
A TERMÉKENYSÉGBEN FENNÁLLÓ KÜLÖNBSÉGEK EMELKEDNEK

1950

Napjainkban

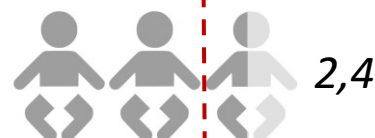
A világ országai

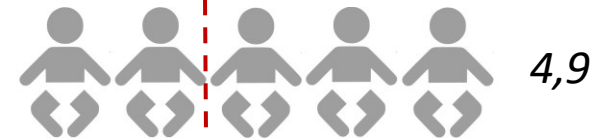
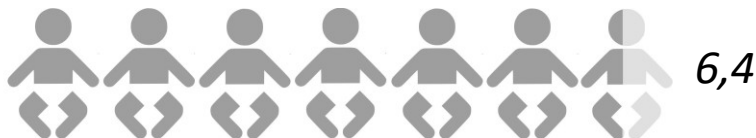
Magas jövedelmű országok

Közepes jövedelmű országok

Alacsony jövedelmű országok

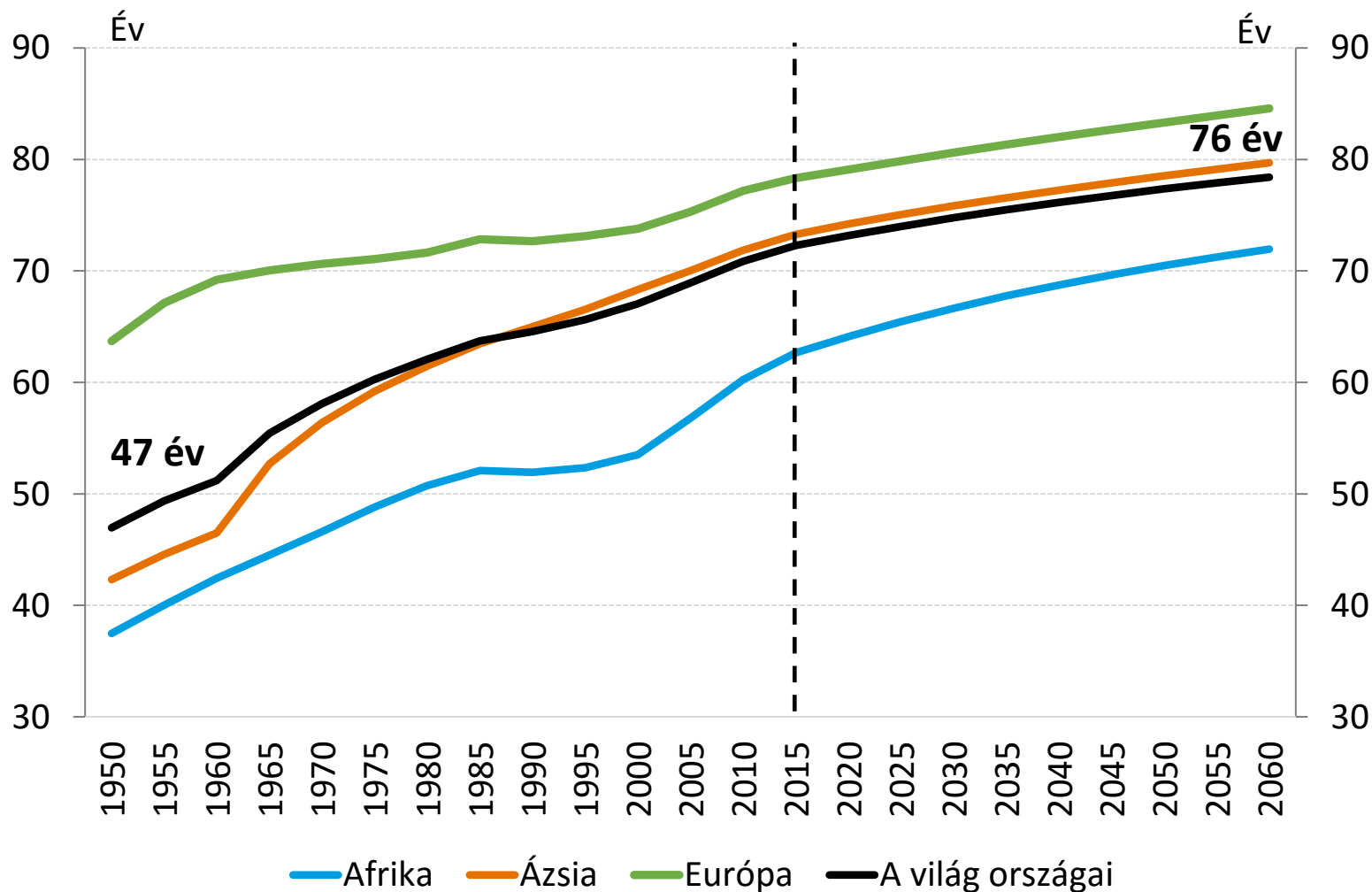
A 2,1 feletti termékenységi ráta biztosítja a népesség számának növekedését

Csökkenő népesség

Növekvő népesség

A TERMÉKENYSÉGI RÁTA ALAKULÁSA A KÜLÖNBÖZŐ JÖVEDELMŰ ORSZÁGCSOPORTOKBAN

...A VÁRHATÓ ÉLETTARTAM PEDIG EMELKEDIK ÉS KONVERGÁL...

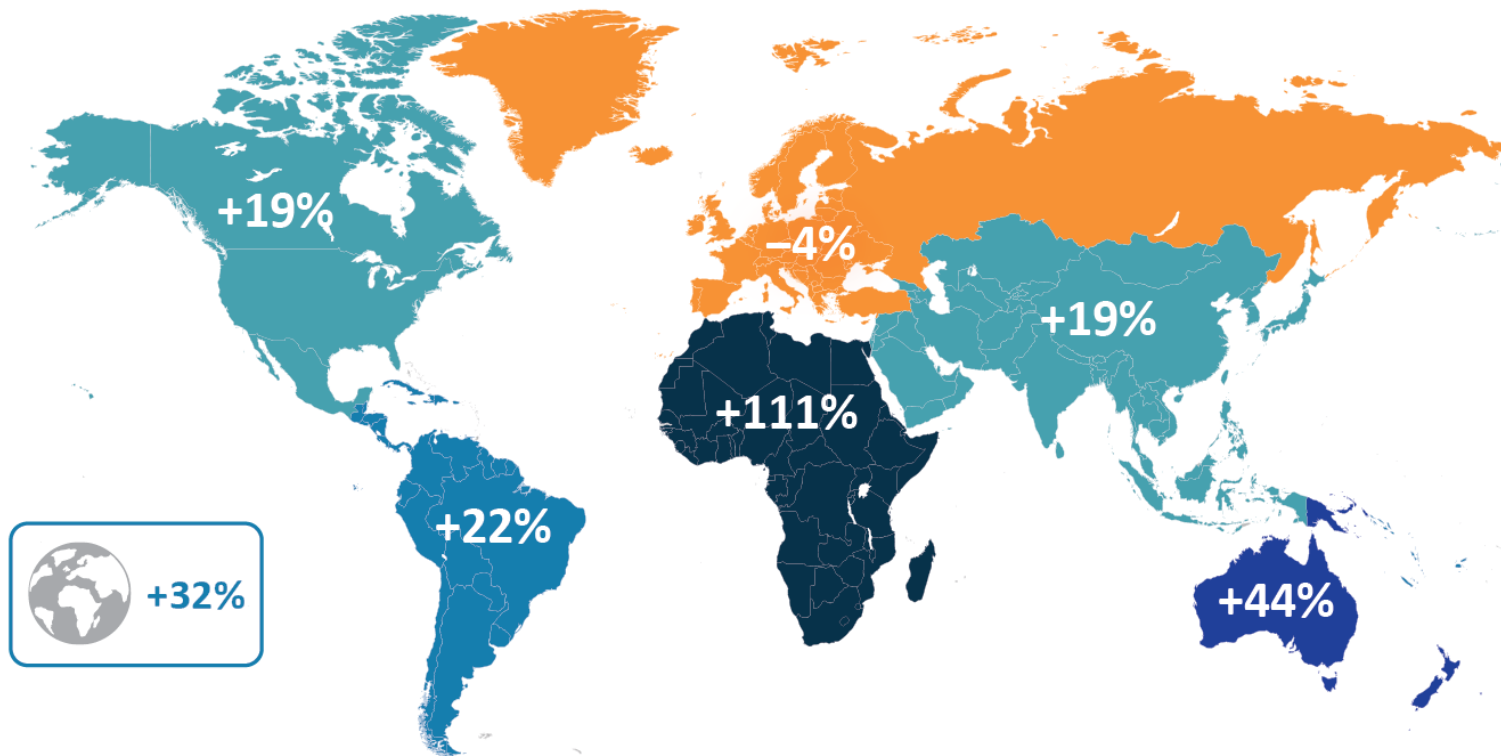

A VÁRHATÓ ÉLETTARTAM ALAKULÁSA A VILÁG EGYES FÖLDRÉSZEIN

...ÍGY A NÉPESSÉG VÁRható ALAKULÁSA RÉGIÓNKÉNT JELENTŐSEN ELTÉR

Európa lehet az egyetlen csökkenő népességszámú kontinens

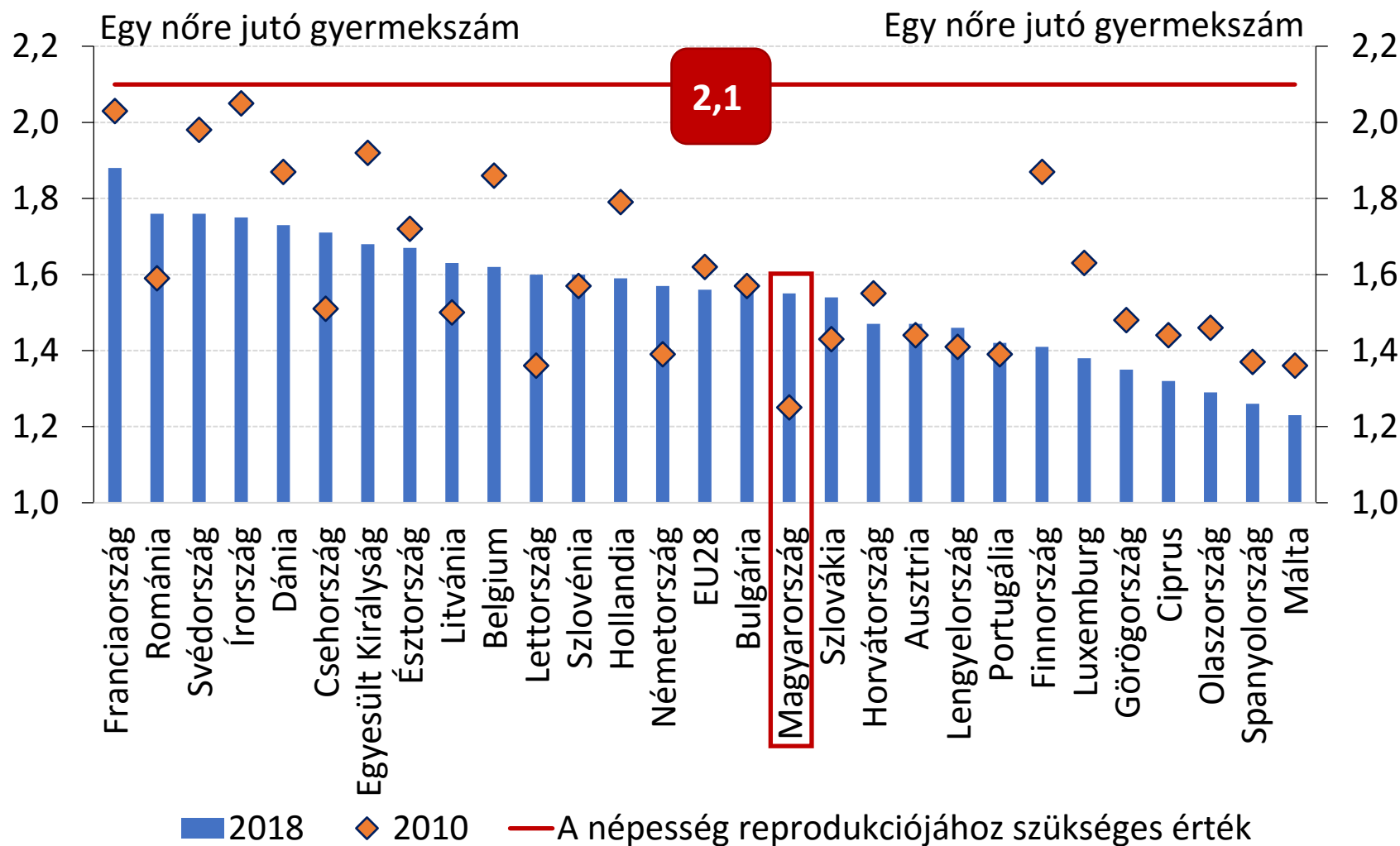

**A NÉPESSÉG LÉTSZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA 2015 ÉS 2050 KÖZÖTT
A VILÁG EGYES FÖLDRÉSZEIN (SZÁZALÉK)**

Megjegyzés | A kontinensek az ENSZ adatbázisának besorolását követik

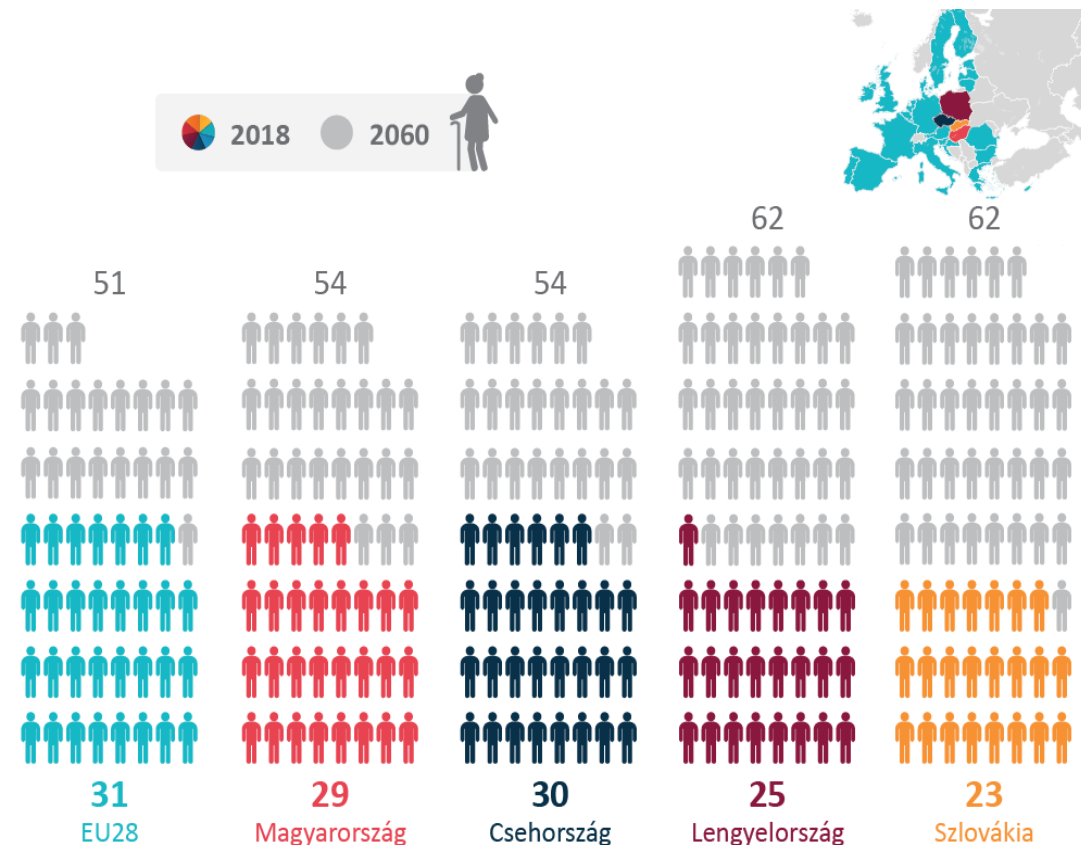
Forrás | ENSZ

AZ EURÓPAI UNIÓBAN NEM ÉRI EL A GYERMEKSZÁM A NÉPESSÉG FENNTARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES 2,1-ES ÉRTÉKET

A TERMÉKENYSÉGI RÁTA ALAKULÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ ORSZÁGAIBAN 2010-BEN ÉS 2018-BAN

A NÉPESSÉG ELŐREGEDÉSE ÉS A FÜGGŐSÉGI RÁTA EMELKEDÉSE EGÉSZ EURÓPÁT JELLEMZI

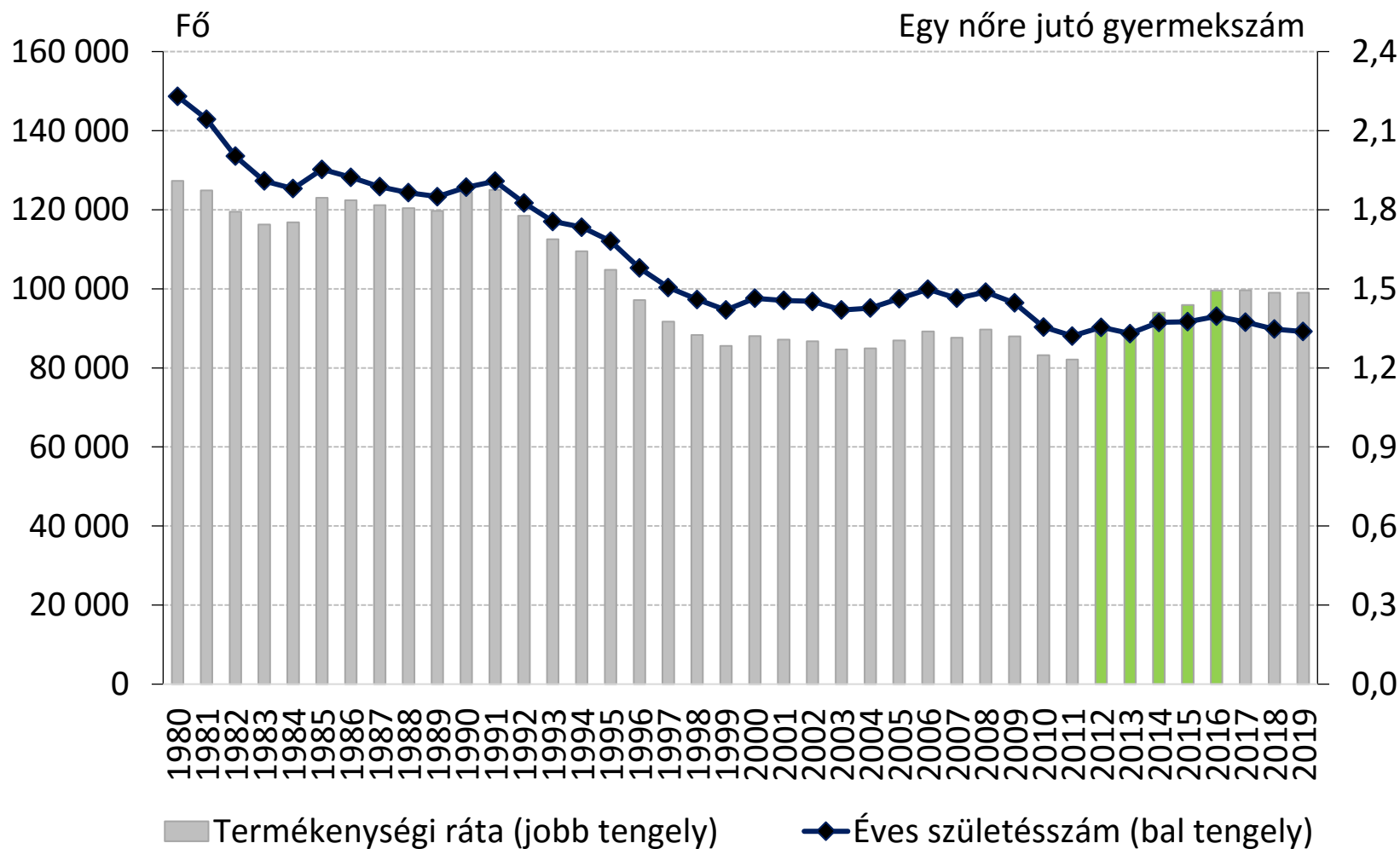
AZ IDŐSKORI FÜGGŐSÉGI RÁTA 2018-BAN ÉS 2060-BAN AZ EU TAGÁLLAMAIBAN ÉS A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN

- Az időskori függőségi ráta 29 százalékról 54 százalékra emelkedhet hazánkban 2060-ig
- 2018-ban 100 munkaképes korúra 29 időskorú jutott, 2060-ban 100 munkaképes korú már 54 időskorúról fog gondoskodni

Időskori függőségi ráta

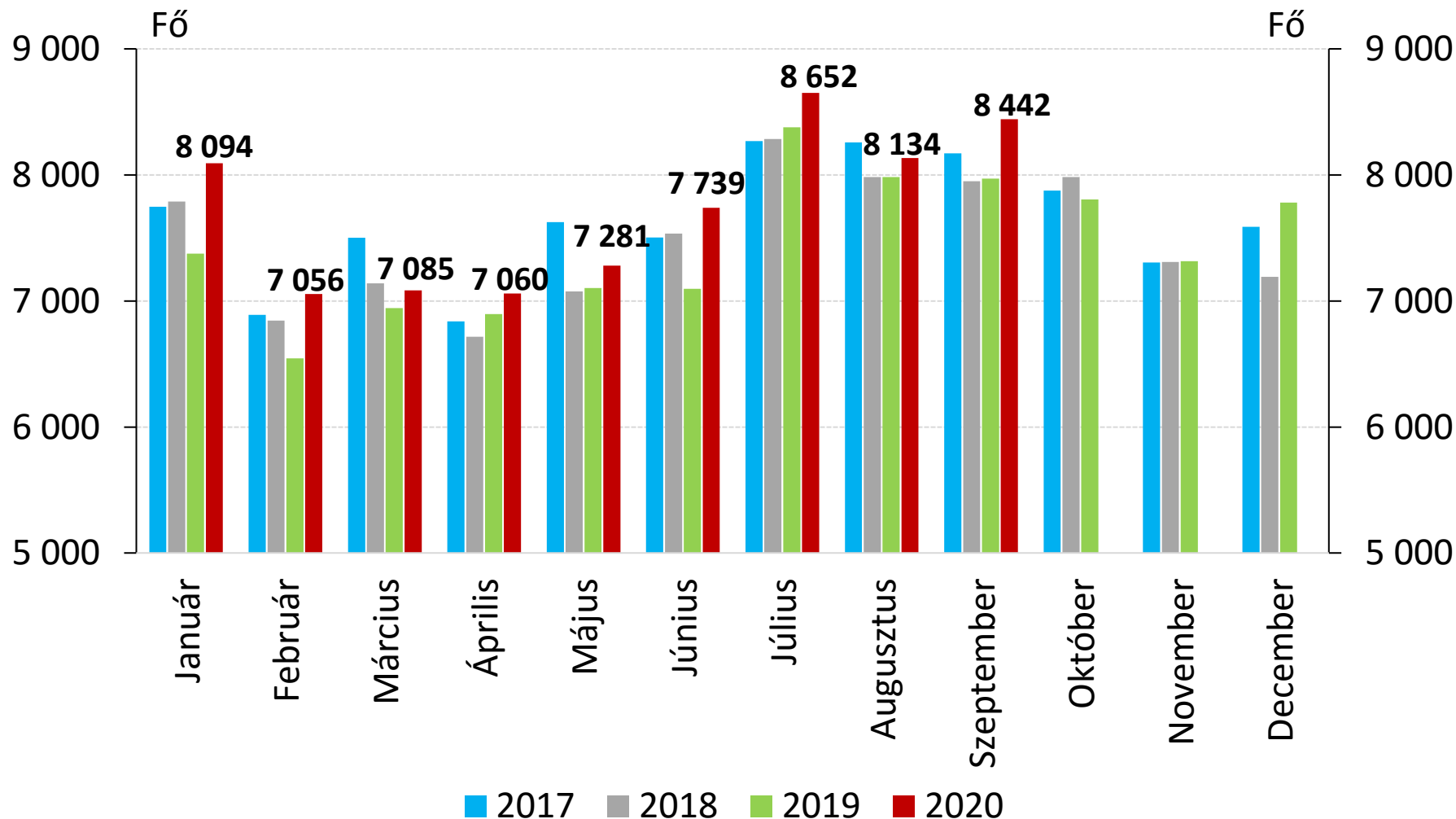
Az időskorúaknak (65+) az aktív korúakhoz (15-64) viszonyított aránya

MAGYARORSZÁGON 2011 ÉS 2016 KÖZÖTT EMELKEDETT A TERMÉKENYSÉGI RÁTA, DE AZÓTA STAGNÁL

AZ ÉVES SZÜLETÉSSZÁM ÉS A TERMÉKENYSÉGI RÁTA ALAKULÁSA
MAGYARORSZÁGON, 1980-2019

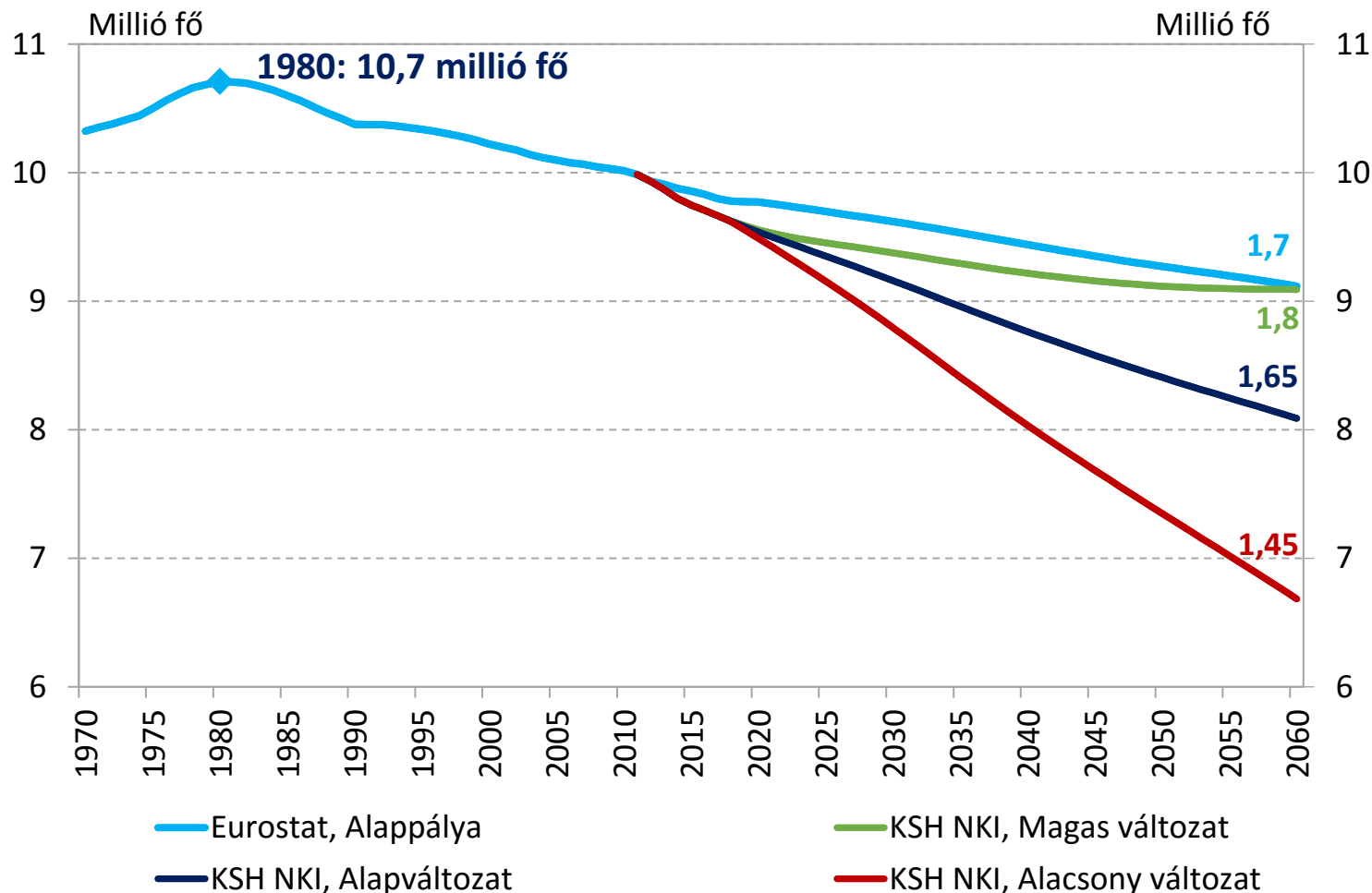
2020 ELSŐ KILENC HÓNAPJÁBAN 3251 GYERMEKKEL SZÜLETETT TÖBB, MINT 2019 AZONOS IDŐSZAKÁBAN

AZ ÉLVESZÜLETÉSEK SZÁMÁNAK HAVI ALAKULÁSA
(2017. JANUÁR-2020. SZEPTEMBER)

Forrás | KSH

A MAGYAR LAKOSSÁG LÉTSZÁMA DEMOGRÁFIAI FORDULAT NÉLKÜL JELENTŐSEN CSÖKKENNI FOG

A MAGYAR NÉPESSÉG BECSÜLT LÉTSZÁMA, 1970-2060

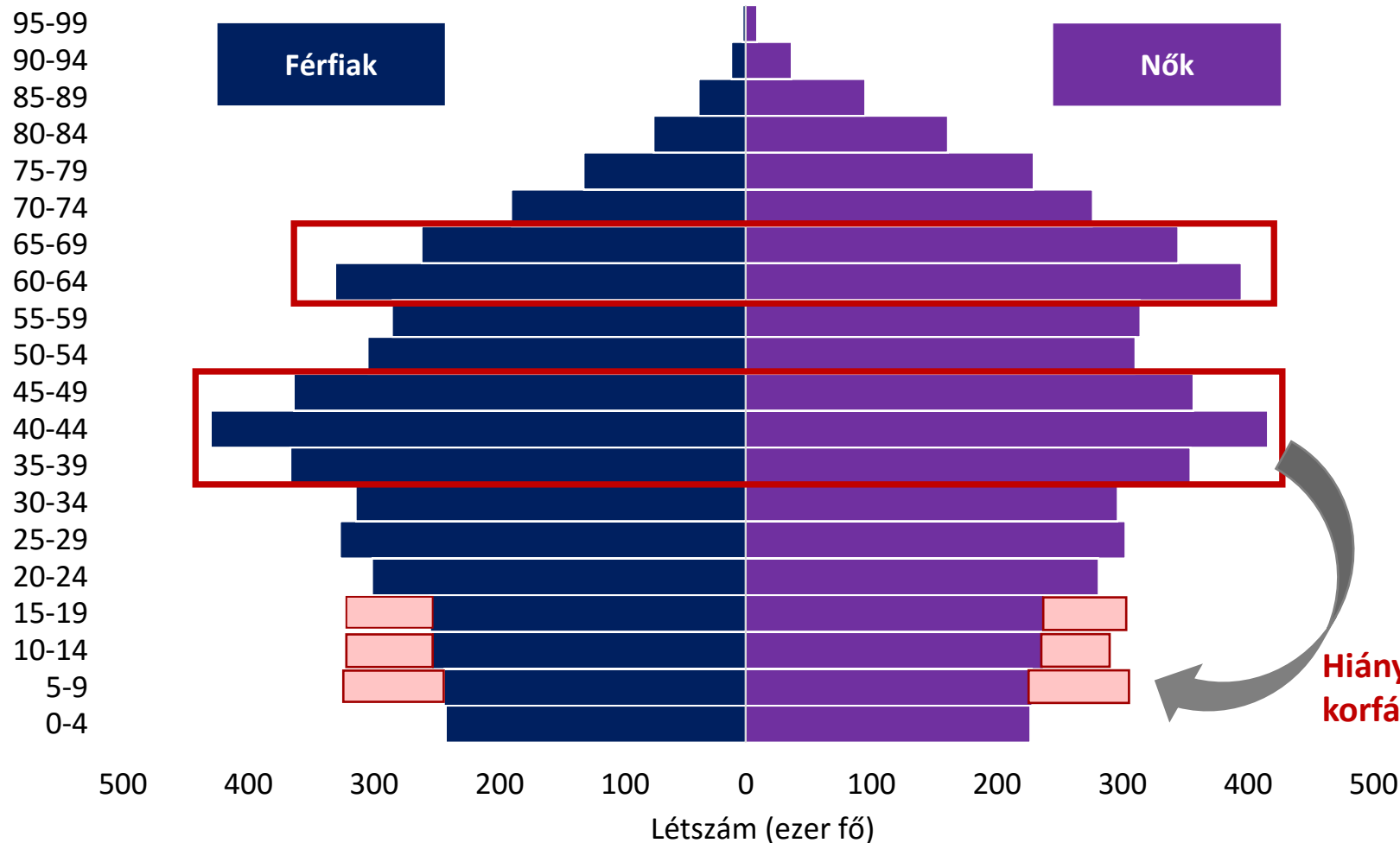
2011-ig tényadatok a 2011. évi népszámlálás adatai alapján. A vonalon feltüntetett értékek a termékenységi rátára vonatkozó feltevéseket mutatják

Forrás | Eurostat 2019. évi népesség-előrejelzés alappályája, KSH NKI népesség-előrevetítései

A SZÜLŐKÉPES KORÚ NŐK LÉTSZÁMA NÉHÁNY ÉVEN BELÜL JELENTŐSEN CSÖKKENNI FOG

Életkor

A MAGYAR NÉPESSÉG KORFÁJA, 2018

Forrás | Eurostat

A MAGYAR NÉPESSÉG SZERKEZETE FOKOZATOSAN ELŐREGEDHET A KÖVETKEZŐ ÉVTIZEDEKBEN

Életkor

2060

Férfiak

Nők

95-99
90-94
85-89
80-84
75-79
70-74
65-69
60-64
55-59
50-54
45-49
40-44
35-39
30-34
25-29
20-24
15-19
10-14
5-9
0-4

Előregedő népesség
Kevés gyermek,
Nagy létszámú idős
népesség

**Lesz-e elég gyermek
vagy gyors ütemű
előregedés vár ránk?**

500 400 300 200 100 0 100 200 300 400 500

Létszám (ezer fő)

A MAGYAR NÉPESSÉG KORFÁJA

Forrás | Eurostat népességelőrejelzésének alappályája

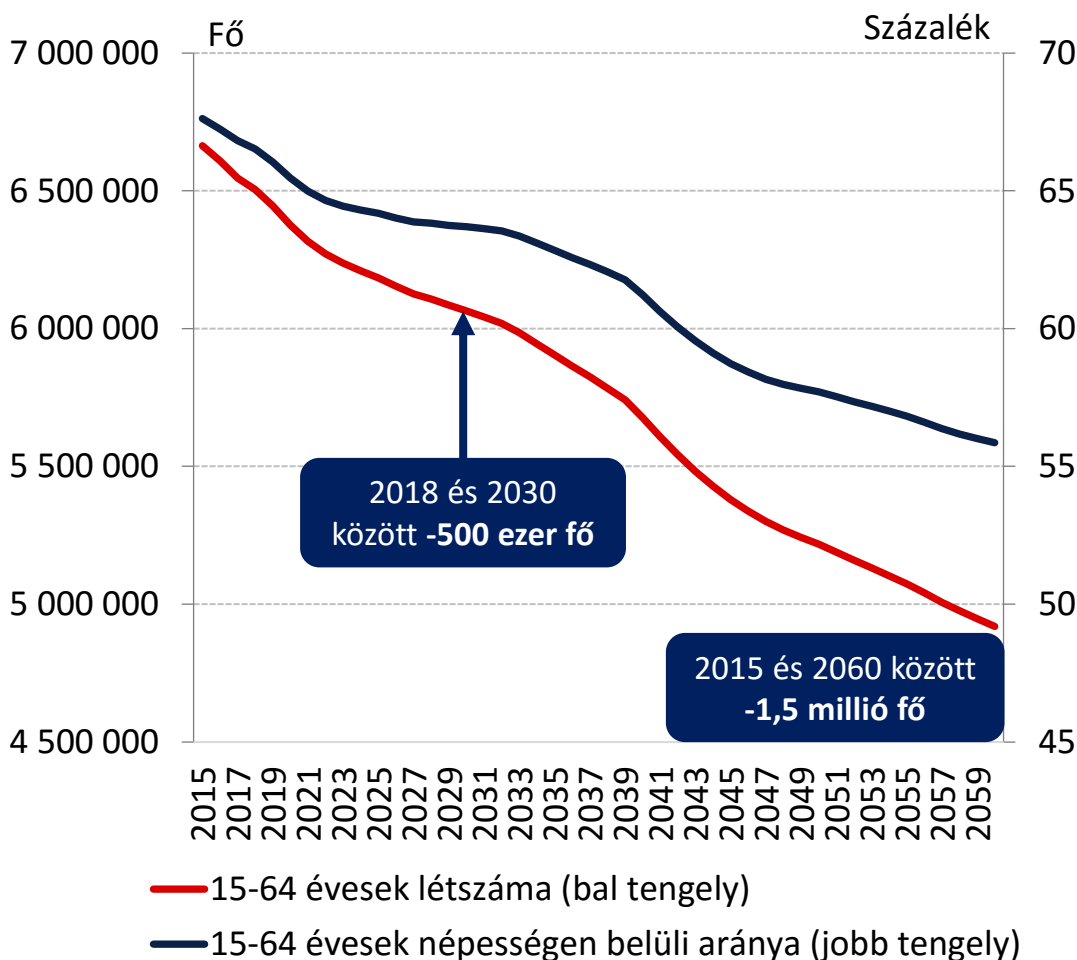
Demográfiai helyzetkép

A demográfiai változások következményei

- Munkaerőkínálat csökkenése
- Gazdasági szerkezet változása
- Megtakarítás és fogyasztás
- Nyugdíj és egészségügy

Családbarát intézkedések jelene és jövője

A MUNKAERŐPIAC DEMOGRÁFIAI KORLÁTAI EGYRE EFFEKTÍVEBBÉ VÁLNAK, ...

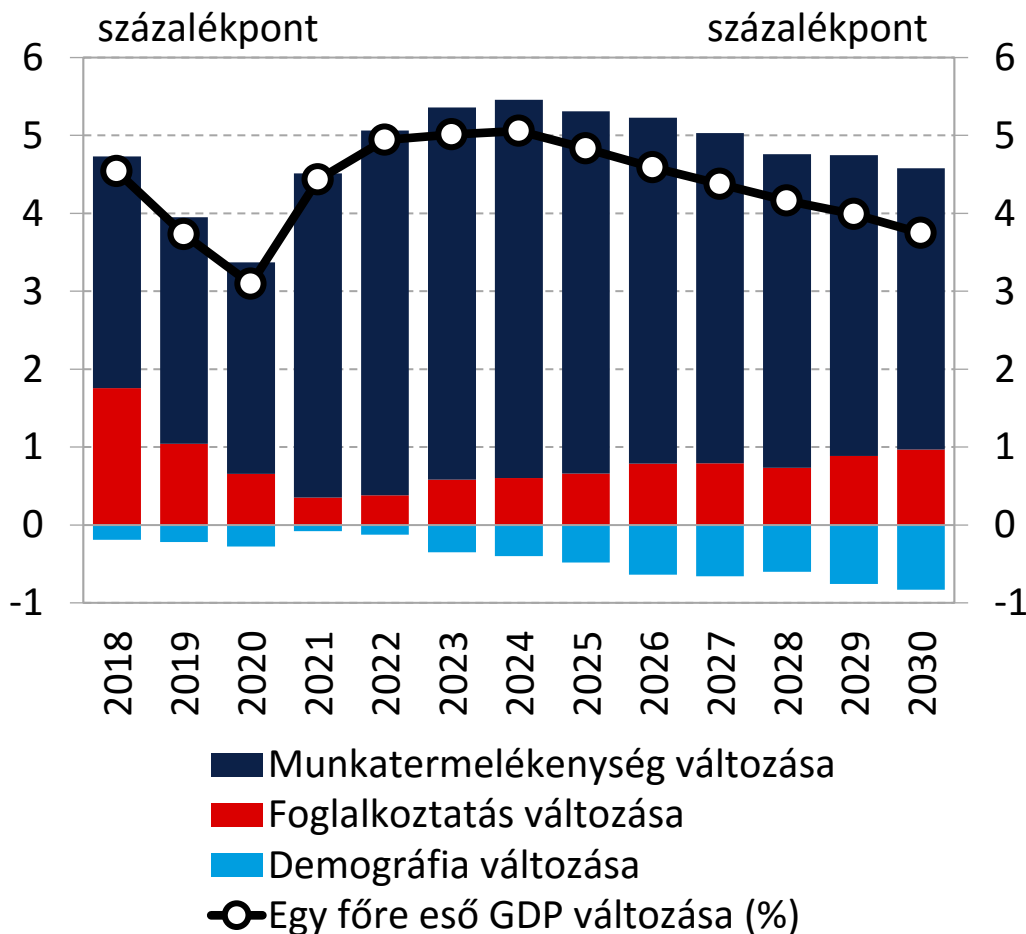

- **Hosszú távon jelentősen csökken a munkakínálat**
- A 15-64 évesek létszáma 1,5 millió fővel csökkenhet 2060-ig
- A munkaképes korúak népesség belüli részaránya a 2015. évi 68 százalékról 56 százalékra mérséklődhet 2060-ig

A MUNKAKÉPES KORÚ NÉPESSÉG LÉTSZÁMÁNAK
ÉS NÉPESSÉGEN BELÜLI ARÁNYÁNAK VÁRHATÓ
ALAKULÁSA 2015 ÉS 2060 KÖZÖTT

Forrás | Eurostat 2018. évi népesség-
előrejelzése, alappálya

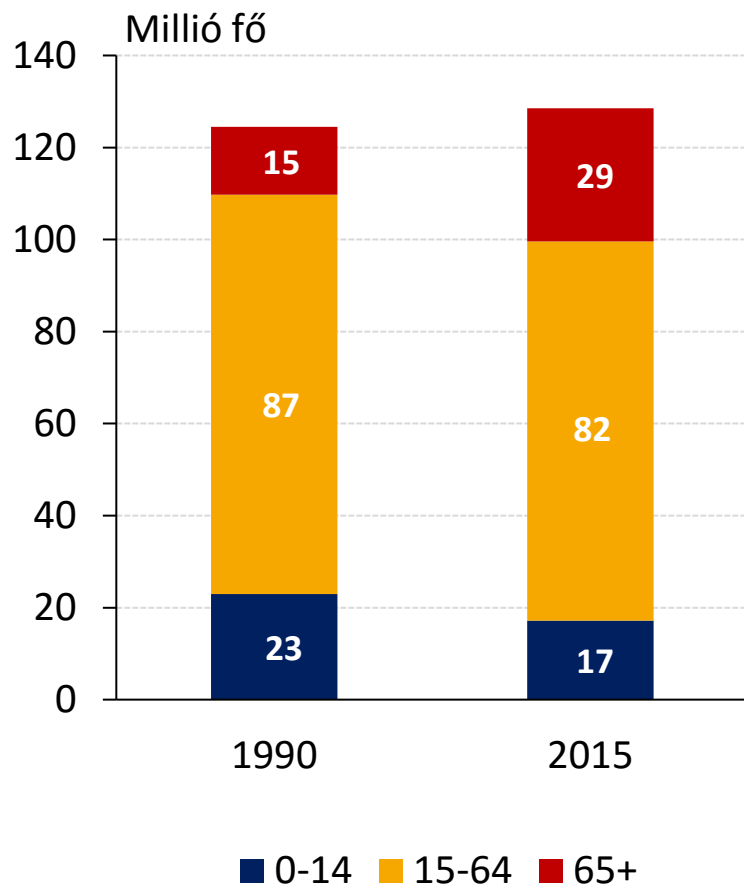
....AMIT A FOGLALKOZTATÁSI RÁTA EMELÉSE ÉS A TERMELÉKENYSÉG NÖVEKEDÉSE ELLENSÚLYOZHAT

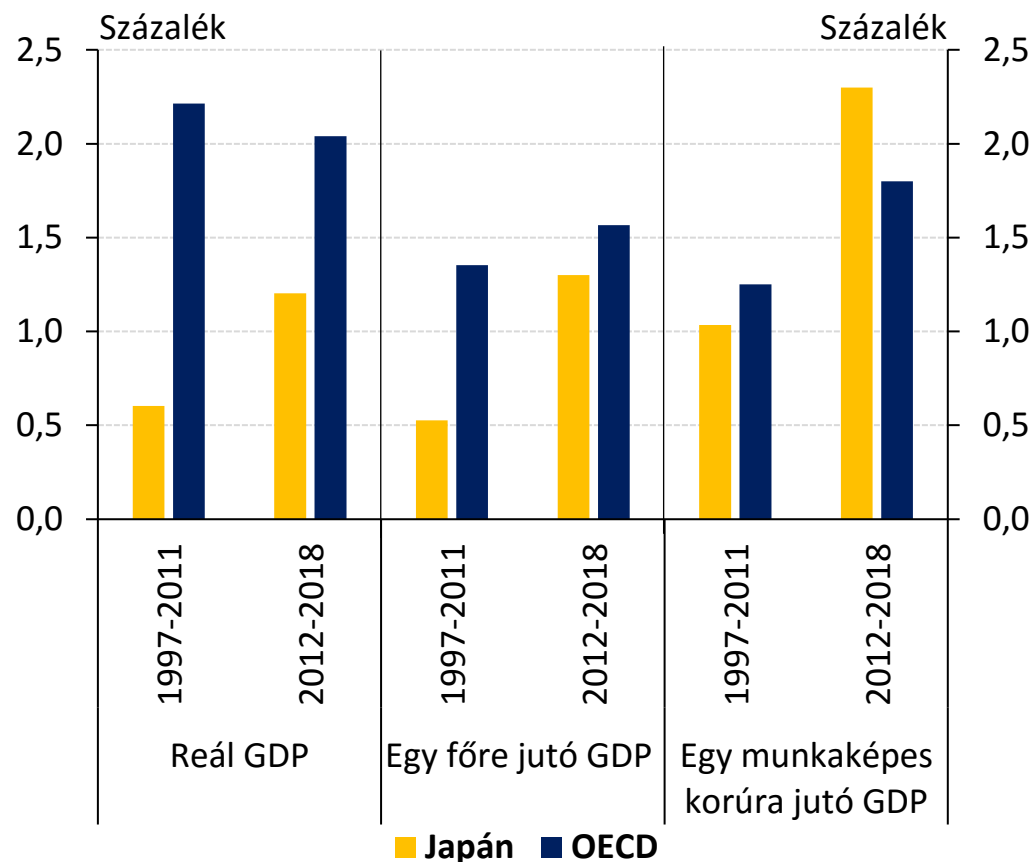
AZ EGY FŐRE ESŐ GDP VÁLTOZÁSÁNAK
MUNKAERŐPIACI DEKOMPOZÍCIÓJA AZ MNB
ÁLTAL AZONOSÍTOTT REFORMPÁLYÁN

- A foglalkoztatottak számának változatlan szinten tartásához a foglalkoztatási ráta további jelentősebb emelése szükséges
- Ma 6,3 millió aktív korúból 4,4 millió dolgozik. 2030-ban már csak 5,8 millió aktív korú lesz
- A GDP növekedése a termelékenység javulásából származhat

JAPÁNBAN A TERMELÉKENYSÉG NÖVEKEDÉSE NEM TUDTA ELLENSÚLYOZNI AZ ELŐREGEDÉS GAZDASÁGI HATÁSAIT

A NÉPESSÉG SZERKEZETÉNEK
ALAKULÁSA JAPÁNBAN, 1990-BEN ÉS
2015-BEN

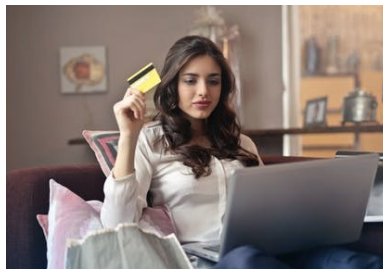

A GDP ALAKULÁSA JAPÁNBAN ÉS AZ
OECD-ORSZÁGOKBAN (SZÁZALÉK)

AZ ELŐREGEDÉS ÁLTAL JELENTKEZŐ KIHÍVÁSOK EGYÜTTAL LEHETŐSÉGEKET IS JELENTENEK TÖBB IPARÁGBAN

DEMOGRÁFIAI
TRENDEK
MEGFORDÍTÁSA

FOGYASZTÁSI ÉS
MEGTAKARÍTÁSI
SZOKÁSOK ÁTALAKULÁSA

HOSSZÚ TÁVÚ
ÁPOLÁSI KAPACITÁSOK
BŐVÍTÉSE

GYÓGYTURIZMUS
ERŐSÍTÉSE

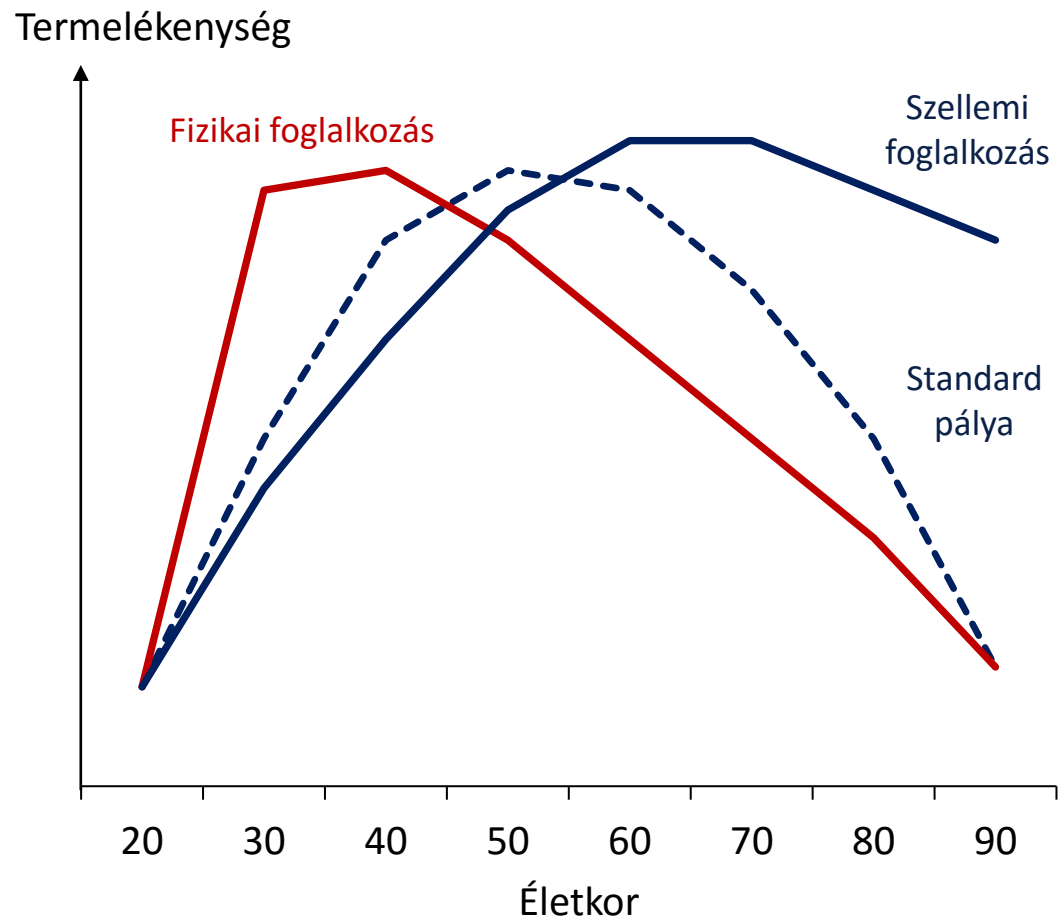

EGÉSZSÉGIPAR
FEJLESZTÉSE

FENNTARTHATÓ
GAZDASÁGI MODELL
KIALAKÍTÁSA

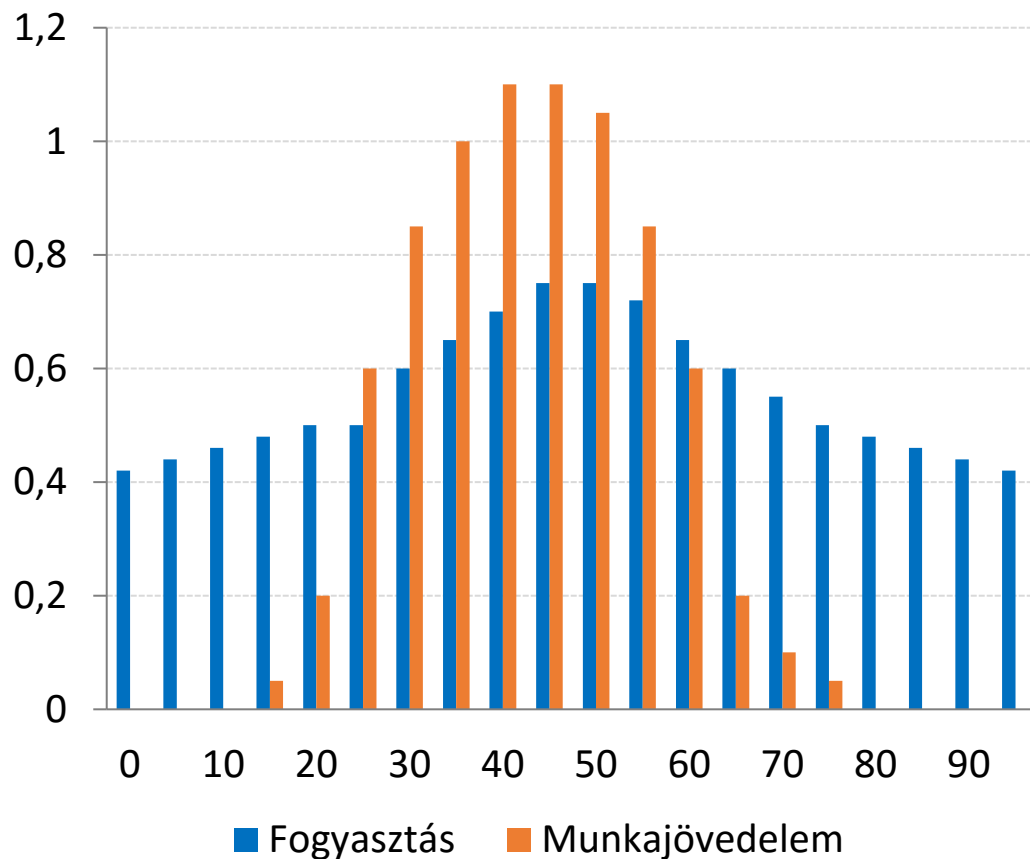
A SZELLEMI MUNKÁK ARÁNYÁNAK NÖVEKEDÉSÉVEL TOVÁBB MARADHAT MAGAS AZ EGYÉNI TERMELÉKENYSÉG

A TERMELÉKENYSÉG ALAKULÁSA AZ ÉLETKOR FÜGGVÉNYÉBEN

- A **hagyományos** feltételezés szerint a **termelékenység az életkor függvényében** fordított U alakot ír le, 40 éves kor körüli maximummal
- A szellemi foglalkozásokban azonban valószínűbb egy „**fennsík**”, tehát hosszabb ideig tartó magas termelékenység
- A gazdaságszerkezet átalakulásával a fejlett országokban nő a szellemi munkák aránya, így **kitolódhat a magas termelékenységi periódus**

A NÉPESSÉG SZERKEZETÉNEK MEGVÁLTOZÁSA HOSSZÚ TÁVON HATÁSSAL LEHET A FOGYASZTÁS ÉS A MEGTAKARÍTÁSOK ALAKULÁSÁRA

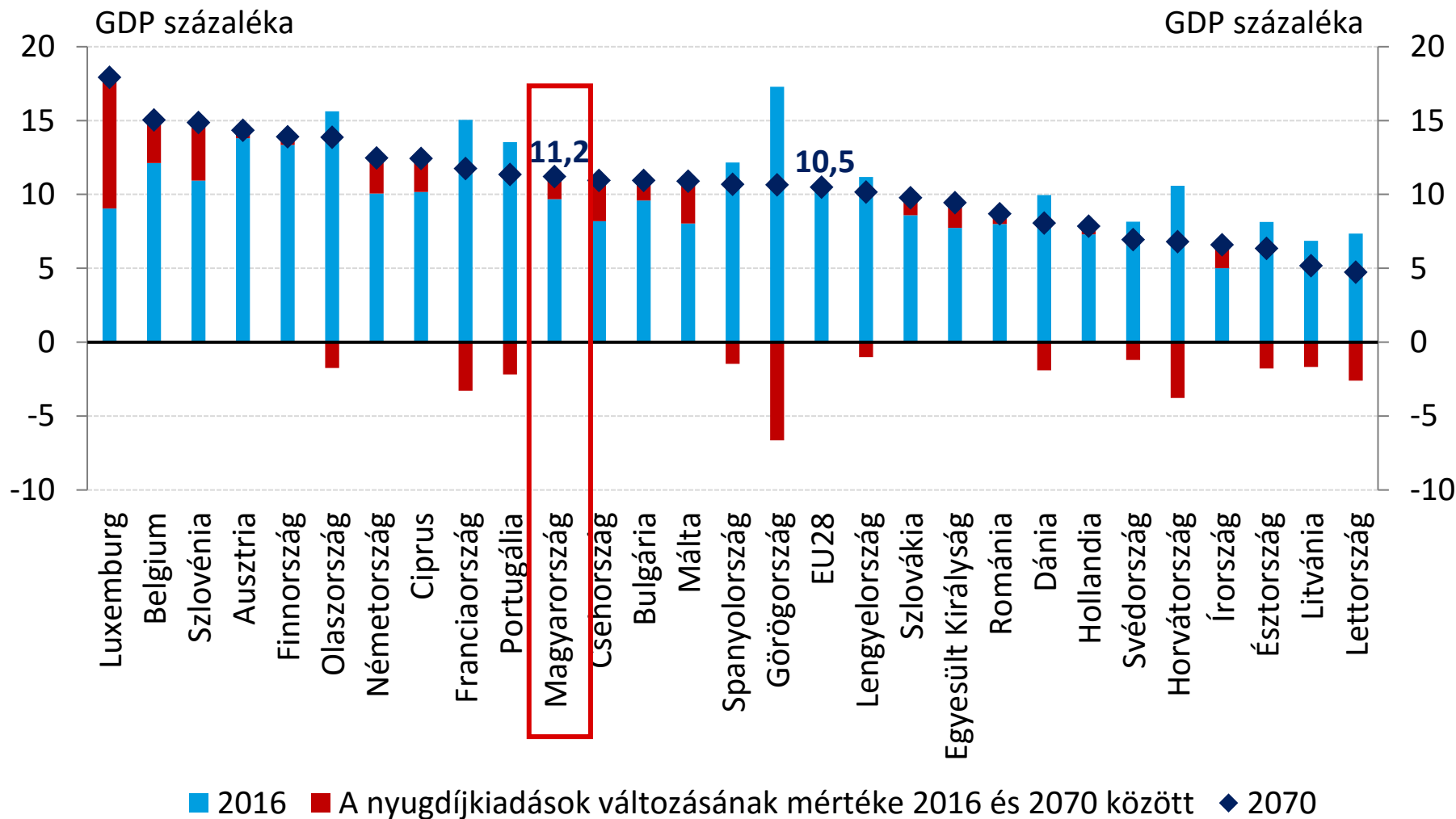

AZ EGY FŐRE JUTÓ MUNKAJÖVEDELEM ÉS AZ EGY FŐRE JUTÓ FOGYASZTÁS ÉLETKOR SZERINT ALAKULÁSA (STILIZÁLT ADATOK)

Megjegyzés | Egy főre jutó átlagos értékek, a 30-49 évesek átlagos munkajövedelméhez viszonyítva

- Az életciklus-elmélet alapján az egyének az életpálya folyamán simítják fogyasztásukat
- **Az aktív években a fogyasztás alacsonyabb a munkajövedelemnél, inaktív években magasabb**
- Egyes elméletek szerint az idősebbek arányának növekedésével csökkenhet a nemzetgazdasági megtakarítás
- A hosszabb várható élettartam miatt azonban a középkorúaknál emelkedhet a megtakarítási hajlandóság

HOSSZÚ TÁVON A NYUGDÍJKIADÁSOK A RÉGIÓS ORSZÁGOKHOZ HASONLÓ MÉRTÉKBEN EMELKEDHETNEK HAZÁNKBAN

A GDP-ARÁNYOS ÁLLAMI NYUGDÍJKIADÁSOK BECSÜLT ALAKULÁSA AZ EU TAGÁLLAMAIBAN, 2016-2070

Megjegyzés | A nyugdíjkiadások változásánál a pozitív előjel kiadásnövekedést, míg a negatív előjel kiadáscsökkenést jelöl
22 |

Forrás | Európai Bizottság 2018. évi Ageing Report

Demográfiai helyzetkép

A demográfiai változások következményei

Családbarát intézkedések jelene és jövője

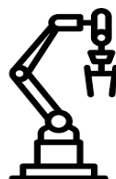
- Családtámogatási kiadások
- A kiadások hatékonysága
- A mindennapi élet támogatása
- Az egészségügyi oldal

HOGYAN MÉRSÉKELHETŐK A DEMOGRÁFIAI FOLYAMATOK KEDVEZŐTLEN HATÁSAI?

Munkaerőpiaci tartalékok kiaknázása

- Célzott adókedvezmények
- Részmunkaidő arányának növelése
- Külföldön dolgozók hazavonzása
- Közszektorból a piaci szektorba áramlás

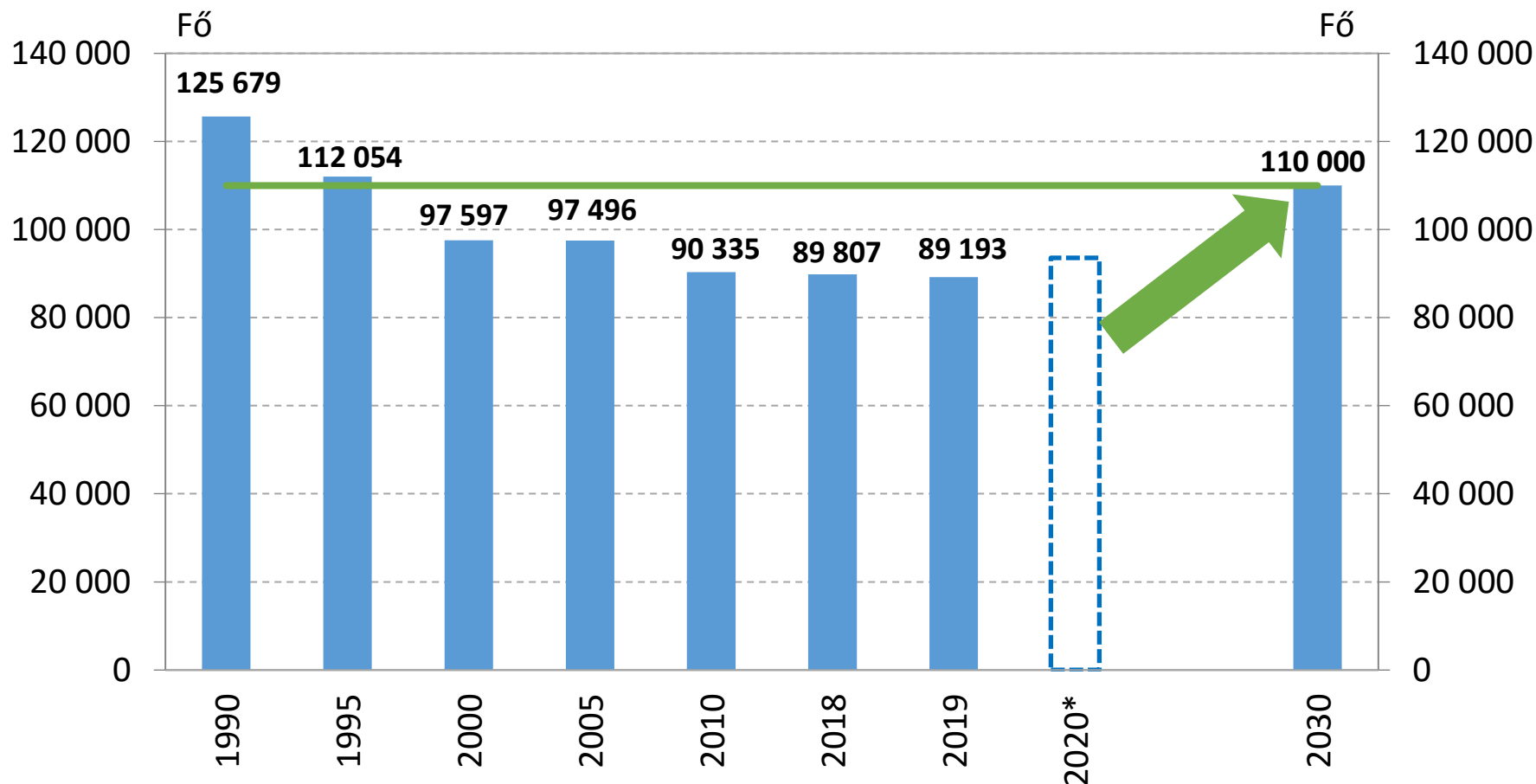
Termelékenység növelése

- Automatizáció
- Élethosszig tartó tanulás, továbbképzések
- Egészségi állapot javítása

Demográfiai folyamatok javítása – A termékenységi ráta tartós növelése

A 2,1-ES TERMÉKENYSÉGI RÁTA ELÉRÉSÉHEZ 110 EZRES SZÜLETÉSSZÁM SZÜKSÉGES 2030-BAN

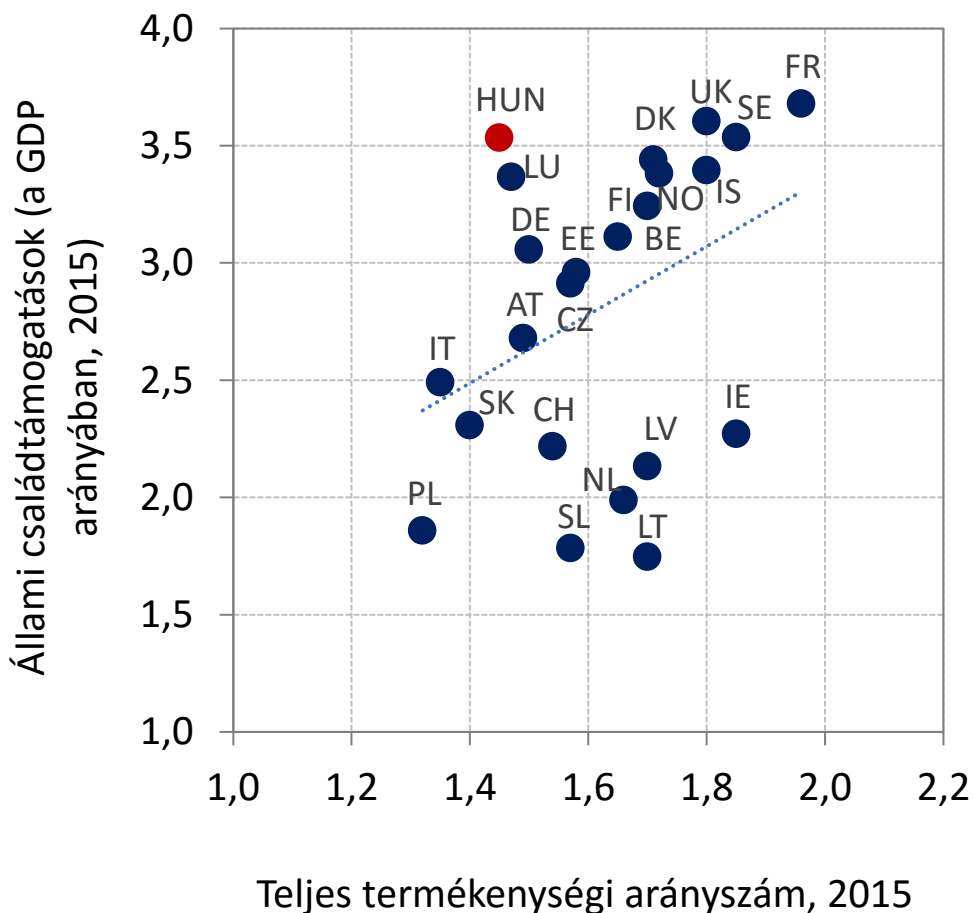
2020. január-szeptember során 2019-hez képest: +4,9% +3251 gyermek

AZ ÉVES SZÜLETÉSSZÁM ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON

Megjegyzés I *Az első kilenc havi születésszám-növekedés alapján becsült érték.

A demográfiai fordulathoz az előző évhez képest minden egyes évben + 2000 gyermek szükséges 2030-ig

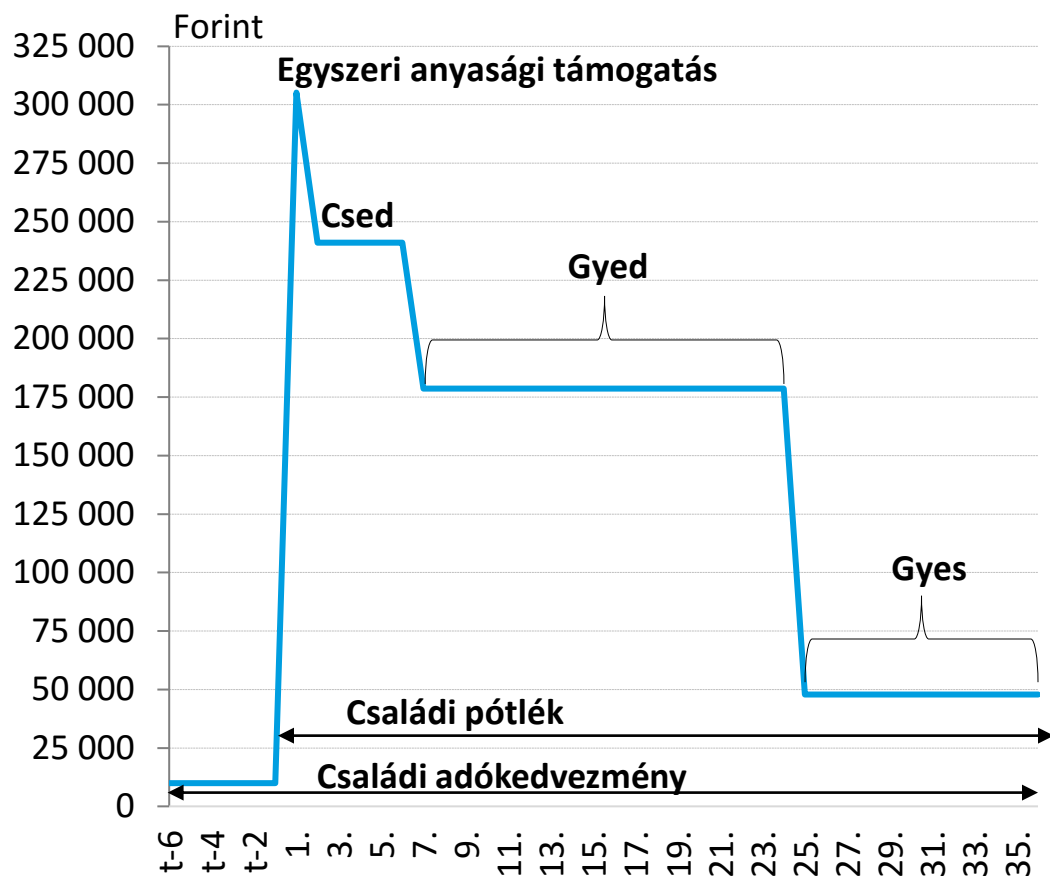
A CSALÁDTÁMOGATÁSOK ELKÖLTÉSÉNEK HATÉKONYSÁGA TOVÁBB NÖVELHETŐ HAZÁNKBAN

A TELJES TERMÉKENYSÉGI ARÁNYSZÁM ÉS AZ ÁLLAMI CSALÁDTÁMOGATÁSOK GDP-ARÁNYOS ÖSSZEGE EGYES EURÓPAI ORSZÁGOKBAN, 2015

- Magyarországon a családtámogatások összege nemzetközi összehasonlításban magas
- A termékenységi ráta azonban elmaradást mutat a családtámogatási kiadások nagyságához mérten
- **Nemcsak a családtámogatások mértéke, hanem elköltésének módja (*hatékonysága*) is fontos**
- A családtámogatásokon kívül **számos más tényező** hatással van a gyermekvállalási döntésekre

A SZÜLÉST KÖVETŐ ELSŐ HÁROM ÉVBEN TÖBB MINT 5 MILLIÓ FORINT KERÜL KIFIZETÉSRE AZ ÁTLAGBÉRT KERESŐ ANYA SZÁMÁRA

AZ ELSŐ GYERMEK SZÜLETÉSEKOR FOLYÓSÍTOTT CSALÁDTÁMOGATÁSOK KIFIZETÉSÉNEK HAVI LEFUTÁSA

Megjegyzés | A szülést megelőző időszakban az anya havi bruttó bére megegyezik a 2019. évi nemzetgazdasági átlaggal.

A pénzbeli támogatások összege mintegy 5,4 millió forint az első 3 évben

- CSAK 420.000 Ft
- Egyszeri anyasági támogatás 64 ezer Ft
- Csecsemőgondozási díj 1.300.000 Ft
- Gyermekgondozási díj 2.800.000 Ft
- GYES 300.000 Ft
- Családi pótlék 440.000 Ft
- **ÖSSZESEN 5.360.000 Ft**

A számításban a CSOK és a babaváró hitel nem szerepel

3 gyermek esetén a felnőtté válásig **44,5 millió forint** a támogatás

MILYEN TÉNYEZŐK JÁRULNAK HOZZÁ A TERMÉKENYSÉGI RÁTA EMELKEDÉSÉHEZ?

Az első gyermek mielőbbi megszületését az segíti, ha az anyának biztos állása van és jók a kilátásai a munkaerőpiaci visszatérésre

Az anya foglalkoztatottsága

A bölcsődei férőhelyekhez való hozzáférés

A rugalmas foglalkoztatási lehetőségek elérhetősége

A pénzbeli családtámogatások összegének növelése főként a 3. gyermek vállalására gyakorolt hatást

19 európai ország 2001 és 2014 közötti adatai alapján

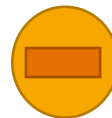
A gazdasági környezet

A bölcsődei férőhelyekhez való hozzáférés

Az időskori függőségi ráta növekedése

Pénzbeli családtámogatás hatékonysága alacsonyabb

„Mindennapi élet támogatása”

A SZÜLETÉSSZÁM NÖVEKEDÉSÉT TOVÁBBI INTÉZKEDÉSEK IS TÁMOGATHATJÁK

- 2010 óta a Kormány számos intézkedéssel támogatja a gyermekvállalást és jelentősen bővítette a családtámogatási kiadásokat
- 2019 júliusától elindult a Családvédelmi Akcióterv
- A Magyar Nemzeti Bank 2019 februárjában bemutatott 330 pontos Versenyképességi Programja további javaslatokat is tartalmaz

Családbarát javaslatok

A családtámogatási
rendszer elemeinek
erősítése

Az egészségügyi
rendszer családbarát
fejlesztése

Családbarát
adóreform

Napközbeni
gyermekellátás
fejlesztése

Mindennapi élet
támogatása

A családok
otthonteremtésének
támogatása

A gyermekvállalás
elismerése a
nyugdíjrendszerben

Cél:
**A termékenységi
ráta növelése**

A DEMOGRÁFIAI FORDULAT ELÉRÉSÉHEZ TOVÁBBI CÉLZOTT INTÉZKEDÉSEK SZÜKSÉGESEK

Családbarát egészségügy és foglalkoztatáshoz kötött családtámogatások

- Mesterséges megtermékenyítés nagyobb állami támogatása
- Gyermekvállalást gátló betegségek megelőzése, célzott szűrővizsgálatok
- Munkaidőhöz illeszkedő rendelési idők
- Családi adóalapkedvezmény indexálása a bérnövekedés alapján
- Gyermekszületés után folyósított, munkaviszonyhoz kapcsolódó támogatások (csed, gyed) növelése

A mindennapi élet célzott támogatása

- Részmunkaidős foglalkoztatás állami támogatása
- Bölcsődei férőhelyek számának további növelése
- Óvoda férőhelyek számának növelése a minicsoportokban (2,5 éves kortól)
- Ügyeletek meghosszabbítása a munkaidő végéig
- Családbarát munkahelyi környezet, munkahelyi bölcsődék számának növelése
- Nyári táboroztatás támogatása
- Állami iskolabusz rendszer

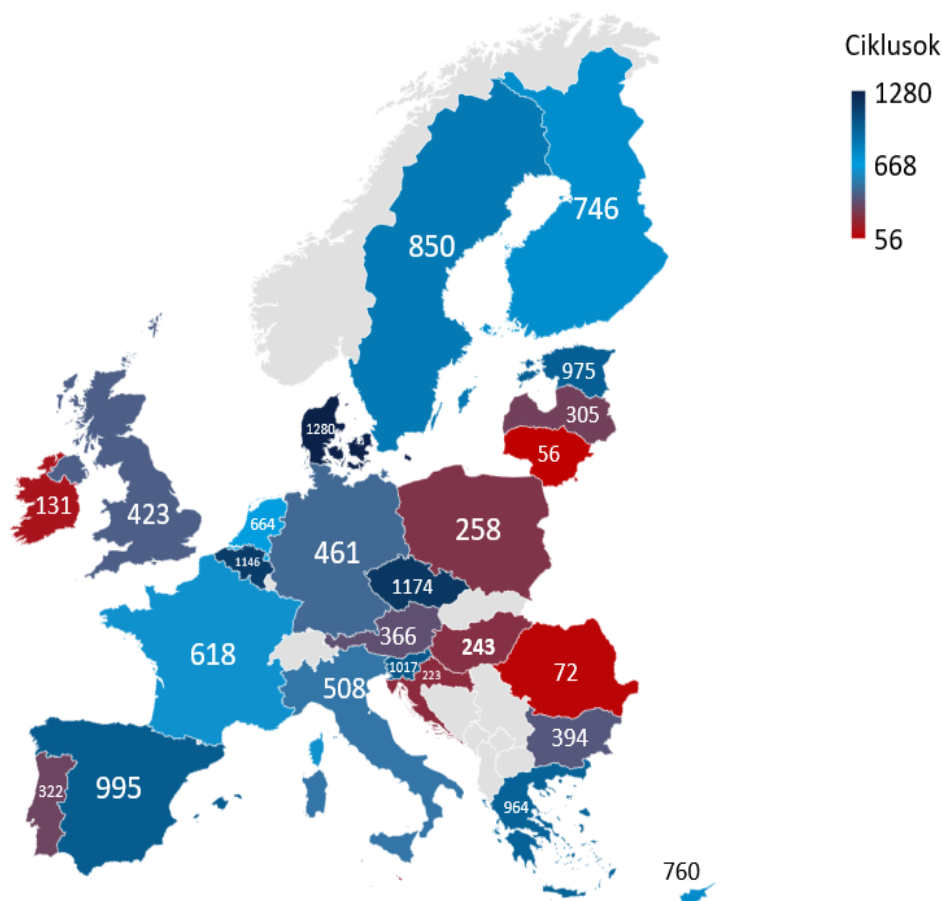
VERSENYKÉPESSÉGI PROGRAM
330 PONTBAN

180 MNB
munkavállaló
családbarát
javaslatai

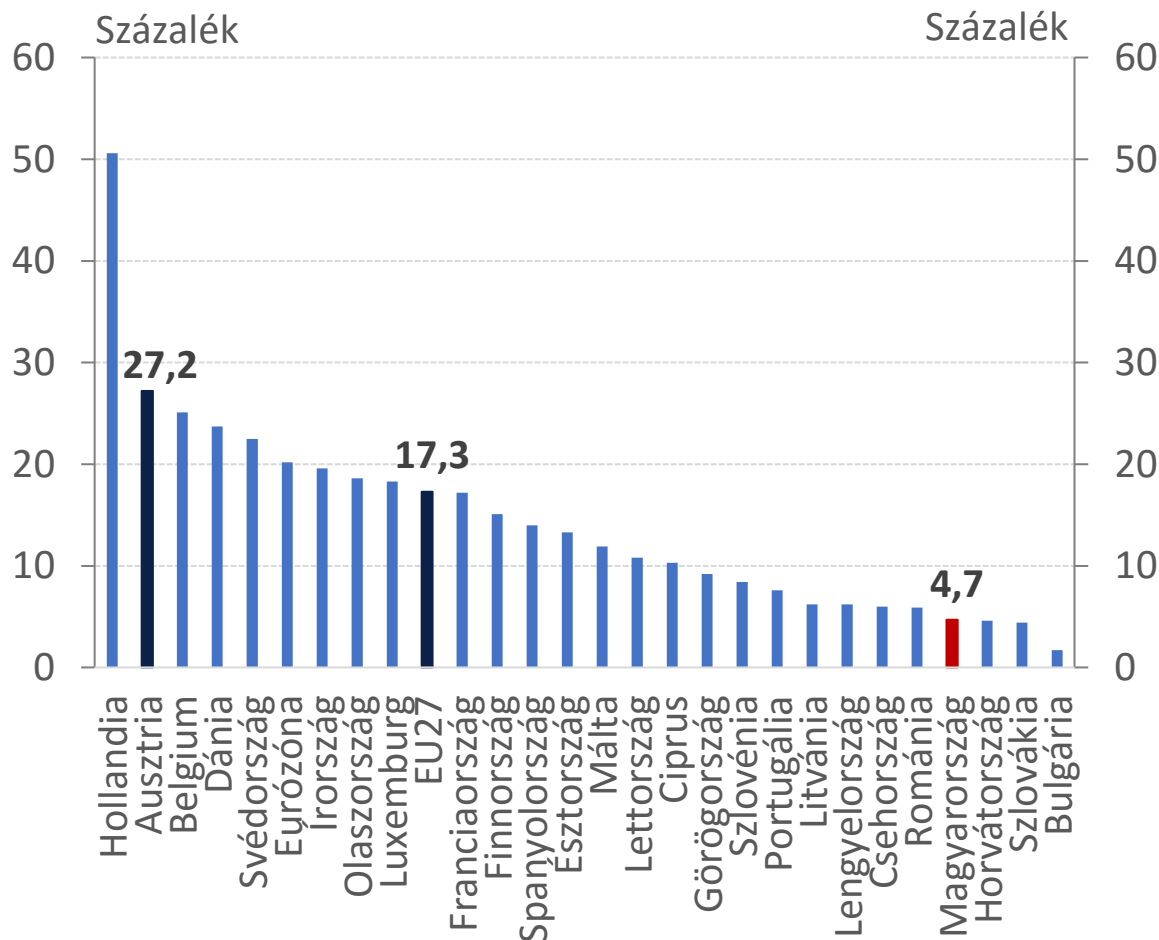
AZ EGÉSZSÉGÜGYI RENDSZER AKTÍVABBAN IS TÁMOGATHATJA A GYERMEKVÁLLALÁST

MESTERSÉGES MEGTERMÉKENYÍTÉSI CIKLUSOK SZÁMA

- A ténylegesen **megszülető gyermekek száma elmarad a kívánt gyermekek számától**
- A gyermekvállalás tervezett időhöz képesti kitolódásának **gyakran egészségügyi okai** vannak
- Becslések szerint Magyarországon **200-300 ezer meddő pár** van
- Célzott szűrővizsgálatok növelhetik a ténylegesen megszületett gyermekek számát

NEMZETKÖZI ÖSSZEVETÉSBEN ALACSONY A RÉSZMUNKAIDŐBEN FOGLALKOZTATOTT NŐK ARÁNYA

A RÉSZMUNKAIDŐBEN FOGLALKOZTATOTT NŐK ARÁNYA AZ EURÓPAI UNIÓ ORSZÁGAIBAN (SZÁZALÉK), 2020Q1

2015. évi KSH felmérés:

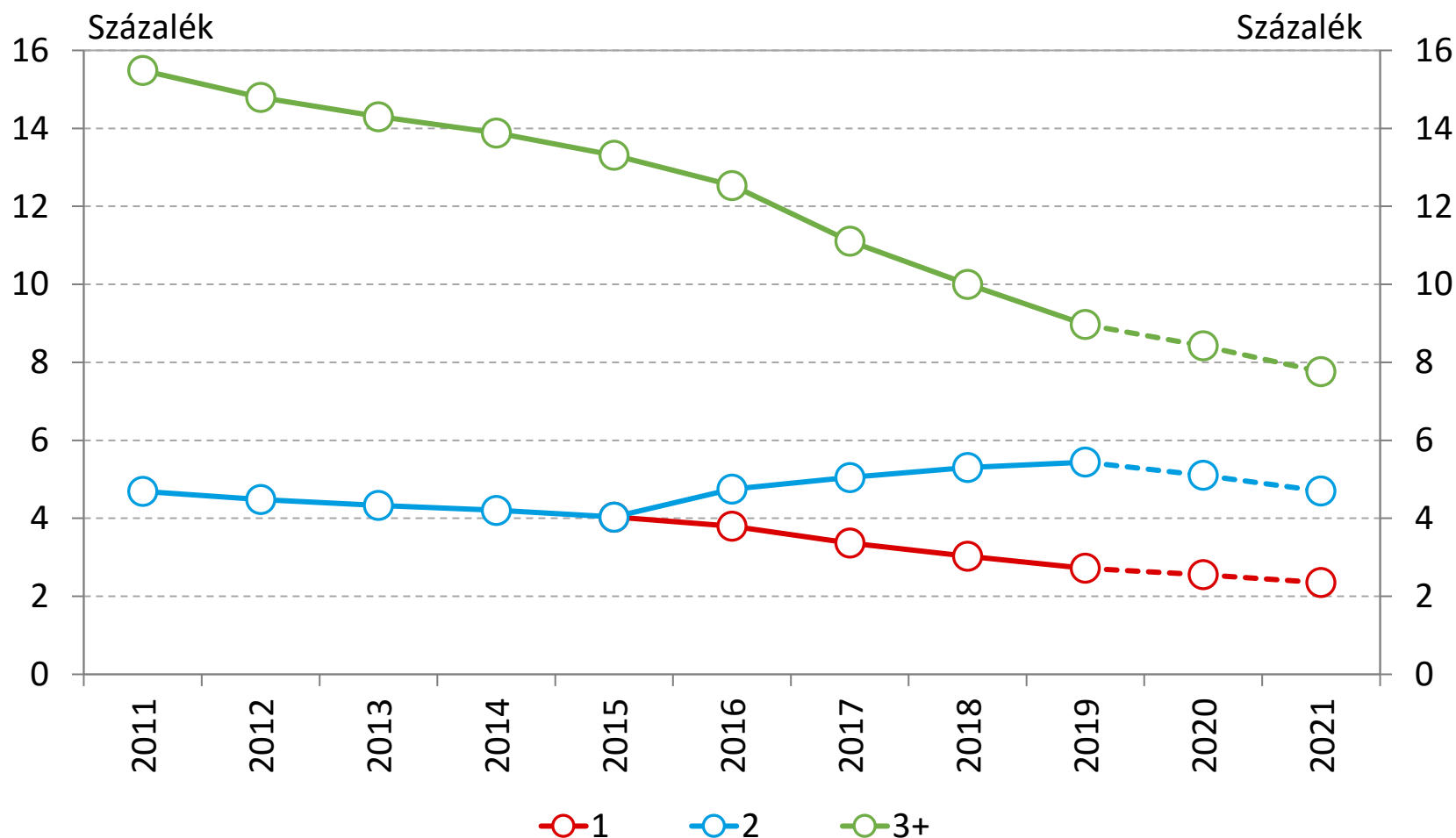
Mi az, ami leginkább támogatja, hogy a gyermekvállalás és a munkába állás között minél rövidebb idő teljen el?

252 ezer kisgyermekes anya válaszolt

41%: Rugalmas munkarend

31%: Bölcsőde

A CSALÁDI ADÓALAP-KEDVEZMÉNY ÖSSZEGE NEM KÖVETI A DINAMIKUS BÉRNÖVEKEDÉST

AZ EGY GYERMEKRE JUTÓ CSALÁDI ADÓALAP KEDVEZMÉNY ARÁNYA A
BRUTTÓ ÁTLAGBÉR SZÁZALÉKÁBAN, AZ ELTARTOTTAK SZÁMA SZERINT

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!